

[Albrechtsen]

bestræbelser i sig selv effektivt vil føre til det resultat, som af et stort flertal er tilkendegivet i den debat, der har været.

Der kunne og burde fra dansk side gøres langt, langt mere, end udenrigsministeren lagde op til. Det militærdiktatur, der kom til magten i Tyrkiet gennem kuppet i september 1980, er reelt fortsat ved magten. Man har forsøgt at give det en vis parlamentarisk facade, men realiteten er, at diktaturet består, at forfatningen i bund og grund er udemokratisk. Partier og kandidater skal godkendes af militærjuntaen for at kunne deltage i valg, og det er f.eks. ikke tilladt at danne partier på et klassemæssigt grundlag. Det vil sige, at det f.eks. ikke er tilladt at danne arbejderpartier, endsige socialistiske partier. Dette er kendsgerningerne om Tyrkiet.

Det er også en kendsgerning, at alle NATO-lande med USA i spidsen, men altså også Danmark, har et helt klart ansvar for, hvad der sker i Tyrkiet. Tyrkiet spiller med sin placering en vigtig rolle for USA og NATO, der her råder over en fremskudt position både i forhold til Sovjetunionen og i forhold til Mellemøsten. Derfor ønsker USA næppe grundlæggende ændringer i Tyrkiet. Som andre steder, f.eks. i Sydafrika, er USA interesseret i at opretholde reaktionære styre, der kan sikre USAs militære interesser, baser osv., mens man ikke ønsker uafhængige og demokratiske og da slet ikke socialistiske styreformere, der vil føre en uafhængig politik i forhold til stormagterne.

Måske bliver det aldrig opklaret fuldt ud, hvilken rolle NATO spillede i forbindelse med kuppet i 1980, men så meget er i hvert fald klart, at juntageneralerne var centralt placeret i NATO-hierarkiet, og at NATO heller ikke gjorde noget aktivt for at forhindre kuppet. NATO har ej heller siden – på trods af NATOs formålsparagraf, hvorefter NATO angiveligt skulle bestå af udelukkende demokratiske lande – gjort noget alvorligt for at ændre forholdene i Tyrkiet.

Situationen i dag er den, at der er i hvert fald 40.000 politiske fanger i Tyrkiet. Disse fanger udsættes for ubeskrivelig brutal behandling. Tortur og mord på fangerne er dagens orden. Regimet afviser selv, at der finder tortur sted, for regimet mener ikke, at der er tale om tortur, medmindre fangerne får revet neglene af eller får stukket øjnene ud. Regimet mener ikke, at det er tortur at

lade fangerne opholde sig i små, uopvarmede celler uden adgang til toiletfaciliteter, med uniformstvang, uden adgang til rimelig madforsyning, vand og medicin. Ja, man er gået så vidt som til at stikke ild på fængselsafdelinger for at knuse fangernes modstand. Vi kender navnene på i hvert fald 27, som regimet har myrdet i militærfængslet i Diyarbakir, Kurdistans hovedstad.

Fangerne har både i Diyarbakir og i Mar-makfængslet i Ankara foranstaltet omfattende sultestrejker mod forholdene. Disse sultestrejker er blevet mødt med stor brutalitet af styret. Det har endnu ikke ført til indrømmelser, men sultestrejkerne har rejst stor international opmærksomhed om forholdene. Det er meget vigtigt, at Danmark af al kraft støtter disse aktioner og støtter kravene dels om amnesti for alle politiske fanger i Kurdistan og i Tyrkiet, dels om overholdelse af menneskerettighederne, og om stop for torturen og overgrebene i fængslerne.

Med hensyn til kurderne situation kan der være grund til endnu en bemærkning. Tyrkiet anerkender ikke den kurdiske nation. Alle krav om selvbestemmelse undertrykkes. Det kurdiske sprog undertrykkes. Det tyrkiske styre betegner kurderne som bjergtyrker. De kalder området for Østanatolien. Kurderne nægtes enhver form for selvbestemmelse, ja, det er endog forbudt at arbejde for selvbestemmelse. Danmark må klart kræve, at undertrykkelsen af den kurdiske nation hører op.

I den forbindelse skal det nævnes, at USA er ganske særligt interesseret i Kurdistan. USA har hjulpet Tyrkiet med at bygge 5 militærlufthavne i området, og der er udstationeret amerikanske tropper, ja, der er mig bekendt endog planer om placering af amerikanske atomraketter i området. USA ønsker ikke nogen ændring i magtforholdene i Kurdistan, som kunne bringe disse planer i fare. Det er kernen i sagen om Tyrkiet.

Som sagt har Danmark et klart medansvar for disse forhold. Derfor burde Tyrkiet straks hældes ud af Europarådet. Men forhåbentlig får vi nu i hvert fald igennem i folketinget, at man vedtager den dagsorden, der nu ligger 2 forslag om. Det er jo det samme.

Man burde også rejse sagen og forfølge den i NATO. Ja, hvis man tog formålsparagraffen alvorligt, burde man smide Tyrkiet ud af NATO.